Sorumlu Turizm Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Sorumlu Turizm Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30497

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Sorumlu Turizm Ölçe?i (STÖ), bireylerin sorumlu turizm davran??lar?na yönelik tutumlar?n? ve e?ilimlerini ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Aylan ve Sezgin (2019) taraf?ndan Türkçe literatüre kazand?r?lm?? bir uyarlama çal??mas?n?n ürünüdür. Ölçek, turistlerin çevresel, sosyo-kültürel ve ekonomik boyutlardaki sorumluluklar?n? de?erlendirmeye odaklanarak, sürdürülebilir turizm hedeflerine ula?mada bireysel katk?n?n düzeyini belirlemeyi amaçlar. STÖ, özellikle çevresel bilinç ve etik turizm uygulamalar? alanlar?nda çal??an ara?t?rmac?lar için de?erli bir ölçüm arac? sunmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Sorumlu turizm, turizm eti?i, çevre bilinci, sosyal sorumluluk, ölçek uyarlama, psikometri, sürdürülebilir turizm.

Yazarlar

Fatmanur Kübra Aylan, M. Sezgin.

Amaç

Sorumlu Turizm Ölçe?i'nin temel amac?, turistlerin seyahatleri s?ras?nda gösterdikleri veya göstermeye istekli olduklar? sorumlu turizm davran??lar?n?n kapsam?n? ve yo?unlu?unu nicel olarak ölçmektir. Bu ölçek, turistlerin destinasyonlar?n yerel kültürü, ekonomisi ve do?al çevresi üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerini en aza indirme konusundaki duyarl?l?klar?n? tespit etmeye yard?mc? olur.

Ölçek, ayn? zamanda, turizm sektöründe politikalar geli?tiren payda?lara, hedef kitlelerinin sorumluluk alg?s?n? anlamalar? için güçlü bir temel sa?lamaktad?r. Bu sayede, daha etkili e?itim ve bilgilendirme kampanyalar? tasarlanabilir ve sorumlu tüketim modelleri te?vik edilebilir.

Yap?

Sorumlu Turizm Ölçe?i, genellikle çok boyutlu bir yap?ya sahiptir ve sorumlu turizm kavram?n?n üç temel dire?ini yans?tan alt boyutlardan olu?ur: Çevresel Sorumluluk, Sosyo-Kültürel Sorumluluk ve Ekonomik Sorumluluk.

Çevresel Sorumluluk: Turistin do?al kaynaklar? koruma, at?k azaltma ve çevre dostu ula??m tercihlerini yans?tan davran??lar? ölçer.

Sosyo-Kültürel Sorumluluk: Turistin yerel halk?n geleneklerine, de?erlerine ve ya?am tarz?na

ARABPSYCHOLOGY.COM

sayg? gösterme, kültürel hassasiyet sergileme ve olumlu etkile?im kurma e?ilimini de?erlendirir.

Ekonomik Sorumluluk: Turistin yerel ekonomiye destek olma (örne?in, yerel ürünleri tercih etme) ve etik ticari uygulamalar? destekleme konusundaki tutumlar?n? inceler.

Geçerlik

Aylan ve Sezgin (2019) taraf?ndan gerçekle?tirilen uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in Türkçe formunun yap?sal geçerli?ini test etmek için çe?itli istatistiksel yöntemler kullan?lm??t?r. Yap? geçerli?i, genellikle Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) ve Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak incelenmi?, bu sayede ölçe?in teorik yap?yla ne ölçüde örtü?tü?ü belirlenmi?tir.

Uyarlama sürecinde ayr?ca, kapsam geçerli?i için uzman görü?lerine ba?vurulmu? ve dilsel e?de?erlik çal??malar? yap?lm??t?r. Bu çal??malar, ölçek maddelerinin kültürel ba?lama uygunlu?unu ve orijinal ölçekteki yap?y? korudu?unu göstermeyi amaçlam??t?r. Çal??man?n detayl? geçerlik bulgular? için kaynak makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.

Güvenirlik

Sorumlu Turizm Ölçe?i'nin iç tutarl?l???, uyarlama çal??mas?nda test edilmi? ve yüksek düzeyde güvenirli?e sahip oldu?u rapor edilmi?tir. Güvenirlik analizi, genellikle Cronbach Alfa katsay?s? kullan?larak gerçekle?tirilir. Yüksek Cronbach Alfa de?erleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret eder.

Uyarlama çal??mas?nda elde edilen güvenirlik katsay?s? de?erleri (genellikle 0.70 ve üzeri), ölçe?in ara?t?rma amaçl? kullan?ma uygun oldu?unu göstermektedir. Ayr?ca, alt boyutlar?n her birinin ayr? ayr? iç tutarl?l?klar?n?n da kabul edilebilir düzeyde oldu?u tespit edilmi?tir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? s?ras?nda uygulanan faktör analizi, ölçe?in çok boyutlu yap?s?n? do?rulam??t?r. Aylan ve Sezgin (2019), orijinal ölçe?in boyut yap?s?n?n Türk örnekleminde de korundu?unu veya kültürel farkl?l?klara ba?l? olarak minimal de?i?ikliklere u?rad???n? analiz etmi?tir.

Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) sonuçlar?, model uyum iyili?i indekslerinin (örne?in, CFI, TLI, RMSEA) kabul edilebilir s?n?rlar içinde oldu?unu göstererek, ölçek maddelerinin sorumlu turizmin temel boyutlar?na beklenen ?ekilde yüklendi?ini teyit etmi?tir. Bu analizler, ölçe?in yap?sal sa?laml???n? kan?tlamada kritik rol oynam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: Genellikle 5'li veya 7'li Likert tipi derecelendirme ölçe?i kullan?lm??t?r. Kat?l?mc?lar, maddelere ne ölçüde kat?ld?klar?n? belirtirler (Örn: "Kesinlikle Kat?lm?yorum"dan "Kesinlikle Kat?l?yorum"a).

Mevcut Diller: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Turistler, Tüketiciler, Genel Yeti?kin Popülasyon.

Ya? Grubu: Yeti?kinler (18 ya? ve üzeri).

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya çe?itli turizm bölgelerindeki yerli turistler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) anketi format?nda uygulan?r.

Anahtar Kelimeler

Turist davran???, etik tüketim, sürdürülebilirlik, ölçek geli?tirme, turizm psikolojisi, çevresel etki, sosyo-kültürel etki.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Veri mevcut de?ildir.

?leti?im E-posta Adresleri: kubraceliloglu@selcuk.edu.tr (Fatmanur Kübra Aylan)

Yaz??ma Adresi: Selçuk Üniversitesi, ilgili akademik birim (Detayl? adres bilgisi mevcut de?ildir).

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik kullan?mlar? için genellikle yazar veya yay?nc?dan izin al?nmas? gerekebilir. Sorumlu yazar ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Ücretler: Akademik kullan?m için genellikle ücretsizdir, ancak bu durum yazara ba?l?d?r.

Test Y?l?: Ölçe?in Türkçe geçerlilik ve güvenilirlik çal??mas? 2019 y?l?nda yay?mlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Bu ölçe?in Türkçe uyarlamas?na ili?kin temel referans a?a??dad?r:

Aylan, F. K., ve Sezgin, M. (2019). Sorumlu Turizm Ölçe?i'nin geçerlilik ve güvenirlilik çal??mas?. *Sosyal Bilimler Dergisi, 6*(33), 351-362.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir:

sorumlu-turizm-olcegi-toad.pdf

Sorumlu Turizm Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Sorumlu Turizm Ölçe?i'nin orijinal maddeleri, kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Bu nedenle, maddeler bu giri?te sunulamamaktad?r. Maddeler, ilgili referans makaleden (Aylan & Sezgin, 2019) veya sorumlu yazar ile ileti?ime geçilerek temin edilmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM